

● *Marktaandeel duurzaam geproduceerd hout nagenoeg verdubbeld*

Het marktaandeel aantoonbaar duurzaam geproduceerd gezaagd hout en plaatmateriaal op de Nederlandse markt is in de periode 2008 – 2011 toegenomen van 33,5% naar 65,7 %. Het marktaandeel aantoonbaar duurzaam geproduceerd papier en karton is toegenomen tot 32,8% in 2011. Dit zijn de resultaten van de marktmeting die in 2012 door Probos in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu is uitgevoerd.

Marktaandeel duurzaam geproduceerd hout

Overheidsdoelstelling

In het Beleidsprogramma Biodiversiteit heeft de Rijksoverheid de ambitie gesteld dat in 2011 50% van het hout op de Nederlandse markt duurzaam geproduceerd is. De doelstelling is gesteld om duurzaam bosbeheer wereldwijd te stimuleren, het aandeel duurzaam geproduceerd hout op de Nederlandse markt aanzienlijk te verhogen en illegaal hout van de markt te weren.

Doel van de in 2012 door Probos uitgevoerde marktmeting naar het marktaandeel aantoonbaar duurzaam geproduceerd gezaagd hout en plaatmateriaal is vast te stellen of de Rijksoverheid haar beleidsdoel van 50% in 2011 heeft gehaald. Daarnaast kent de marktmeting een aantal nevendoelen: het in beeld brengen van het marktaandeel aantoonbaar duurzaam papier en karton; het verschaffen van inzicht in het marktaandeel aantoonbaar legaal geproduceerd hout; het bepalen van het land van herkomst voor tropisch hout; en het bepalen van het marktaandeel aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout binnen de Nederlandse bouw en Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW). De marktmeting is een vervolg op de marktmetingen die Probos voor de jaren 2005 en 2008 heeft uitgevoerd.

Bronbenadering

Het marktaandeel is bepaald door gebruik te maken van de zogenaamde bronbenadering. Hierbij wordt gekeken of producten die voor het eerst op de Nederlandse markt komen al dan niet zijn voorzien van een certificaat voor duurzaam bosbeheer of een legaliteitsverklaring. Het gepresenteerde marktaandeel zegt dus niets over het volume dat uiteindelijk met een certificaat of verklaring bij de eindgebruiker terecht komt.

Duurzaam geproduceerd hout

Duurzaam geproduceerd hout en papier en karton worden binnen deze studie gedefinieerd als: hout en papier en karton dat aantoonbaar afkomstig is uit bos dat is gecertificeerd volgens een certificeringssysteem dat is geaccepteerd voor het duurzaam inkoopbeleid van de Nederlandse overheid op basis van de inkoopcriteria voor duurzaam geproduceerd hout (Timber Procurement Assessment System, TPAS). Op dit moment (8 maart 2013) zijn dat de certificeringssystemen FSC en PEFC, m.u.v. het Maleisische certificeringssysteem MTCS. Het aandeel duurzaam geproduceerd wordt per certificeringssysteem in beeld gebracht.

Overheidsdoelstelling gehaald

In totaal is er in 2011 een volume van bijna 3,9 miljoen m³ rondhoutequivalenten (rhe) gezaagd hout en plaatmateriaal met een certificaat voor duurzaam bosbeheer op de Nederlandse markt gebracht. Dit is 65,7% van het totale Nederlandse verbruik van gezaagd hout en plaatmateriaal (tabel 1). Hiermee is het marktaandeel aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout op de Nederlandse markt bijna verdubbeld ten opzichte van 2008, toen het marktaandeel 33,5%¹ bedroeg. Het totale Nederlandse houtverbruik is tussen 2008 en 2011 in absolute zin met bijna 12% gedaald, terwijl het totale volume duurzaam geproduceerd gezaagd hout en plaatmateriaal in absolute zin met 73% is toegenomen.

Veel naaldhout met certificaat

De marktaandelen aantoonbaar duurzaam geproduceerd binnen de productgroepen naaldhout, tropisch loofhout, gematigd loofhout en plaatmateriaal laten een grote variatie zien (figuur 1). Daarnaast verschilt ook de groei in het marktaandeel tussen 2008 en 2011 per productgroep. Binnen de productgroep gezaagd naaldhout is het marktaandeel aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout inmiddels toegenomen tot 85,9%. Het marktaandeel gezaagd gematigd loofhout blijft hier met slechts 22,8% ver bij achter. Het marktaandeel is het sterkst gegroeid voor gezaagd tropisch loofhout. Het is namelijk meer dan verdubbeld: van 15,5% in 2008 naar 39% in 2011. Ook plaatmateriaal is verdubbeld en bedraagt voor 2011 51%.

Tabel 1. Het totaal volume gezaagd hout en plaatmateriaal dat in 2008 en 2011 met certificaat voor duurzaam bosbeheer op de Nederlandse markt is gebracht (in m³ rondhout equivalent).

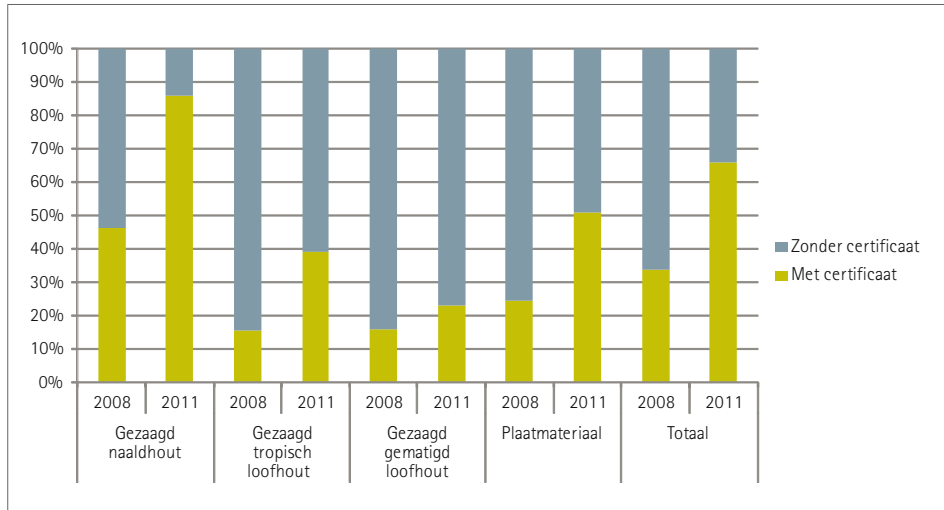
	FSC	PEFC	Totaal	in %
Totaal				
Totale markt 2011*			5.876.752	
Met certificaat 2011	1.394.993	2.468.336	3.863.329	65,7%
Totale markt 2008*			6.655.549	
Met certificaat 2008	784.981	1.437.965	2.231.153**	33,5%

* De cijfers voor de "totale markt" zijn gebaseerd op de jaarlijkse Probos/CBS productie- en handelsstatistieken voor hout- en papierproducten.

** Totaal is hoger dan de som van FSC en PEFC ivm een volume dat met CSA of SFI certificaat is geïmporteerd, dat niet is toegekend aan het volume met PEFC-certificaat.

¹ Het marktaandeel voor 2008 ligt als gevolg van een aanpassing van de conversiefactor voor gezaagd tropisch loofhout iets lager dan het marktaandeel dat na afronding van de studie in 2010 is gepresenteerd (33,8%).

nagenoeg verdubbeld

Figuur 1. De verhouding tussen het volume met en zonder certificaat voor duurzaam bosbeheer per productgroep en het totaal in 2008 en 2011.

Gezaagd tropisch loofhout

Binnen de marktmeting is extra aandacht besteed aan de herkomst van het gezaagd tropisch loofhout. Maleisië is met circa 40% het belangrijkste land van herkomst binnen het totale volume in 2011. Daarnaast spelen ook Kameroen (22%), Indonesië (10,5%) en Brazilië (10%) een grote rol.

Wanneer gekeken wordt naar de herkomst van tropisch gezaagd hout met certificaat voor duurzaam bosbeheer, dan is het merendeel hiervan afkomstig uit Afrika, gevolgd door Zuid Oost Azië (figuur 2). MTCS is op dit moment niet als aantoonbaar duurzaam geaccepteerd binnen het duurzaam inkoopbeleid van de Nederlandse overheid en daarmee dus niet als aantoonbaar duurzaam, maar als legaal in de marktmeting geclassificeerd.

Marktaandeel FSC en PEFC

64% van het in 2011 met een certificaat voor duurzaam bosbeheer op de Nederlandse markt gebrachte volume gezaagd hout en plaat-

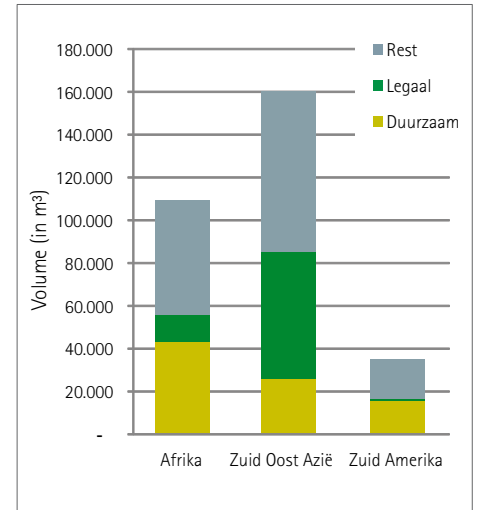
materiaal was voorzien van het PEFC-certificaat. De rest van het volume (36%) was voorzien van het FSC-certificaat. Het marktaandeel ten opzichte van het totale houtverbruik komt voor PEFC daarmee uit op 42% en dat van FSC op 23,7% (tabel 2).

Aantoonbaar legaal

Voor het bepalen van het marktaandeel aantoonbaar legaal hout op de Nederlandse markt in 2011 zijn naast FSC, PEFC en MTCS, die certificeringssystemen voor duurzaam bosbeheer zijn, alle bestaande legaliteits-

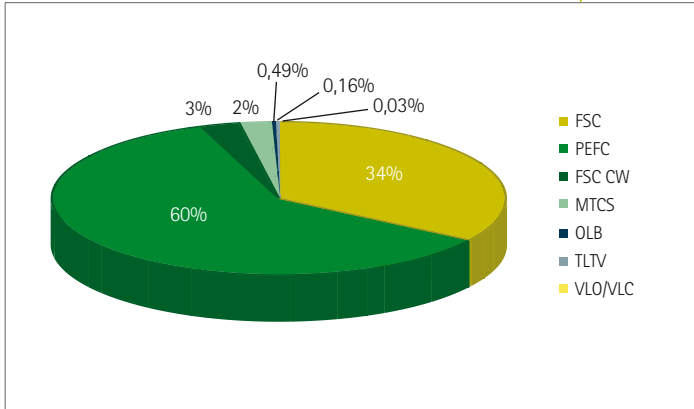
Tabel 2. Het marktaandeel per certificeringssysteem voor FSC en PEFC binnen het totale volume gezaagd hout en plaatmateriaal dat in 2011 in Nederland op de markt is gebracht.

Met certificaat	
FSC	23,7%
PEFC	42,0%
Totaal	65,7%

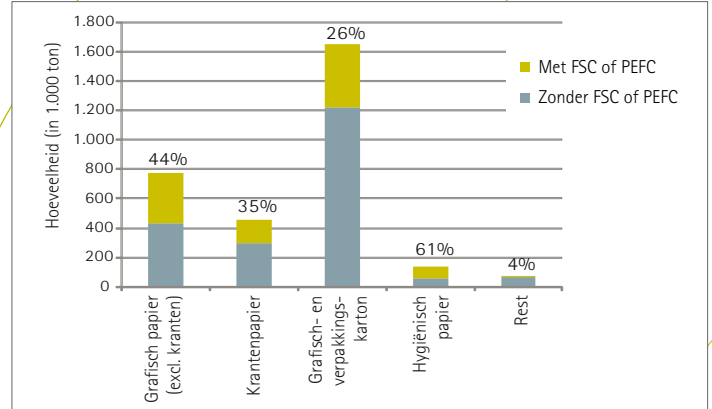

Figuur 2. Verdeling van de volumes aantoonbaar duurzaam, aantoonbaar legaal en het resterende volume (zonder certificaat voor duurzaam bosbeheer of legaliteitsverklaring) binnen het totale volume gezaagd tropisch loofhout in 2011 naar herkomstgebied (in m³).

verklaringen in de marktmeting meegenomen. Via deze werkwijze is in beeld gebracht dat bijna 70% van het in 2011 op de Nederlandse markt gebrachte volume gezaagd hout en plaat- materiaal als aantoonbaar legaal kan worden beschouwd. Het marktaandeel van certificeringssystemen en legaliteitsverklaringen die voldoen aan de inkoopcriteria van de Nederlandse overheid (FSC, PEFC, MTCS en TLTV), ligt met 67% iets lager. Hieruit kan overigens niet automatisch de conclusie worden getrokken dat de rest van het volume illegaal is gekapt. Het is alleen niet vergezeld gegaan van een certificaat voor duurzaam bosbeheer of een legaliteitsverklaring. De aandelen van de individuele certificeringssystemen voor duurzaam bosbeheer en legaliteitsverklaringen binnen het totale volume aantoonbaar duurzaam en aantoonbaar legaal geproduceerd gezaagd hout en plaatmateriaal staan vermeld in figuur 3.

Figuur 3. Aandelen van de verschillende certificeringssystemen en legaliteitsverklaringen binnen het totaal volume aantoonbaar duurzaam en aantoonbaar legaal gezaagd hout en plaatmateriaal dat in 2011 op de Nederlandse markt is gebracht.

Figuur 4. Hoeveelheden papier en karton (in 1.000 ton) op de Nederlandse markt in 2011 per productgroep en het marktaandeel per productgroep dat is voorzien van een FSC- of PEFC-certificaat.

Duurzaam geproduceerd papier en karton

De totale hoeveelheid papier en karton dat in 2011 met een certificaat voor duurzaam bosbeheer op de Nederlandse markt is gebracht en tijdens de marktmeting in beeld is gebracht, bedraagt 1.011.435 ton. Dat komt overeen met een marktaandeel van 32,8% (23,9% FSC en 8,9% PEFC) bij een totaal verbruik van papier en karton in 2011 van 3.085.800 ton (tabel 3). Probos vermoedt dat het marktaandeel in werkelijkheid hoger ligt, omdat een aantal bedrijven alleen het volume met FSC- of PEFC-certificaat heeft opgegeven dat ook weer met certificaat is verkocht. Zij geven echter aan dat zij meer papier en/of karton met een FSC- of PEFC-certificaat hebben ingekocht, maar zijn niet in staat deze hoeveelheid te kwantificeren. In figuur 4 is het

marktaandeel van papier en karton met een certificaat voor duurzaam bosbeheer per productgroep weergegeven.

Conclusie

Op basis van de resultaten van deze marktmeting over 2011 kan worden gesteld dat de in het Beleidsprogramma Biodiversiteit geformuleerde ambitie van 50% duurzaam geproduceerd hout in 2011, met 65,7% ruim is gehaald. Dit is het resultaat van gecombineerde inspanningen van de overheid en een groot aantal partijen uit de houtketen. Het is met name ook de verdienste van gezaagd hout, plaatmateriaal en papier en karton importerende bedrijven die met, maar vooral ook zonder vraag vanuit de markt, zijn overgegaan tot het inkopen van aantoonbaar duurzaam geproduceerde producten. Bedrijven

in de hele houtketen kunnen dan ook trots zijn op dit resultaat!

Dit betekent echter niet dat we nu achterover kunnen leunen. Binnen de productgroepen gezaagd tropisch loofhout (en gezaagd gematigd loofhout) blijven de marktaandelen sterk achter. Dit terwijl certificering van duurzaam bosbeheer metname/ook in het leven is geroepen om in de tropen een verschil te maken. Er moet hier dus nog veel werk worden verzet om het marktaandeel te verhogen tot het uiteindelijke doel van 100% aantoonbaar duurzaam geproduceerd voor al het hout en houten producten. Alleen dan kan de hout- en papiersector optimaal gebruikmaken van dat unieke selling point: hout als zeer milieuvriendelijke grondstof. Het is hernieuwbaar en vrijwel CO₂-neutraal, maar dan moet het wel aantoonbaar afkomstig zijn uit duurzaam beheerde bossen.

Tabel 3. Het totaal volume papier en karton met certificaat voor duurzaam bosbeheer dat in 2011 op de Nederlandse markt is gebracht (in ton).

	FSC	PEFC	Totaal	in %
Totaal			3.085.800	
Totale markt				
Met certificaat	736.862	274.574	1.011.435	32,8%

Jan Oldenburger
 Annemieke Winterink

Het rapport met alle resultaten is te downloaden via:
www.probos.nl